

Raahen kaupungin lausunto yksityistielainsäädännön kokonaisuudistuksesta

KH § 105

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää kunnilta lausuntoa 21.3.2017 mennessä luonnoksesta hallituksen esitykseksi yksityistielaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeksi.

Raahen kaupungin lausunto

Lausuntopyynnön saatekirjeen mukaan yksityistielain kokonaisuudistuksen tavoitteena on nykyaikainen ja selkeä yksityistielaki, joka antaisi hyvät edellytykset yksityistieverkoston kehittämiseksi ja ylläpidolle. Lakiuudistuksella pyritään mahdollistamaan uudenlaista elinkeinotoimintaa lisäämällä ammattimaisuutta yksityisteiden tienpitoon. Samalla turvattaisiin elinkeinoelämän kuljetusten ja yksityisteiden varrella sijaitsevan asutuksen edellyttämä liikkuminen varmistamalla tienpidon tarpeeksi korkea taso. Uusi yksityistielaki korvaisi vuonna 1963 voimaan tulleen lain yksityisistä teistä (358/1962).

Nykyinen yksityistielainsäädäntö on uudistamisen tarpeessa. Yksityisteillä on olennainen merkitys varsinkin asemakaava-alueen ulkopuoliselle alueelle ja teiden varressa asuvalle väestölle ja sen elinkeinon harjoittamiselle.

Yksityistieasioiden käsittely ja hallinnointi on jakaantunut nykyisin liian monen viranomaistahon tai organisaation hoidettavaksi. Etenkin kuntien ja valtion keskinäinen rooli on epäselvä.

Tärkeimmät uudistuskohteet ovat:

- tiepitovastuun selkeyttäminen
- tiekunnan toimintatavan ja päätösvallan kasvattaminen
- tielautakuntien lakkauttaminen
- johtojen ja kaapelien sijoittaminen tiealueelle
- yksityistielain ja kiinteistönmuodostamislain suhde

Tieosakkuus, ulkopuolisten tienkäyttö sekä tiemaksujen ja käyttömaksujen suhde

Raahen kaupunki katsoo, että tien käyttö sidotaan tienpito-velvollisuuteen. Jokainen tien käyttäjä on velvollinen vastaamaan osuudellaan tien kunnossapidosta. Siten tieosakkaiksi tulee osoittaa paitsi kiinteistöjen omistajat myös säännöllistä liikennettä harjoittavat elinkeinon harjoittajat, vuokralaiset ja julkiset toimijat valtio, maakunta ja kunta tai kuntayhtymät, jos julkiset toimijat ovat tien käyttäjiä tai niiden järjestämä palvelu tms. aiheuttaa tien käyttöä (esim. koululiikenne, virkistysliikenne).

Yksityistien vaikutusalueella olevien kiinteistöjen tienkäyttö tulee perustua tieoikeuteen ja sen kautta tieosakkuuteen. Muidenkin tien käyttäjien kuin kiinteistön omistajien tieoikeus ja tienpito-velvollisuus tulee kytkeä toisiinsa. Se, joka käyttää tietä, on tienpitovelvollinen ja sitä kautta tieosakas riippumatta siitä, onko tien käyttäjä kiinteistön omistaja.

Koska nykyisessäkin yksityistielaisissa on mahdollisuus perustaa tieoikeus elinkeinon harjoittajaa varten, tulee tieoikeuden saajina ja sitä kautta tienpitovelvollisina olla kaikki säännölliset tien käyttäjät.

Ulkopuolisten kulkijoiden sallittaisiin satunnaisesti käyttää verovaroin avustettuja yksityisteitä. Ulkopuolisen säännölliseen tien käyttämiseen tulee kuitenkin tiekunnan tai tieosakkaiden lupa.

Tieosakkaiden järjestäytymisen muoto

Uudistuksen valmistelussa on arvioitu, tulisiko mahdollistaa tieosakkaiden järjestäytyminen tiekuntamallin lisäksi esimerkiksi osakeyhtiön, osuuskunnan tai osakaskunnan muodossa.

Raahen kaupunki katsoo, ettei osakeyhtiö, osuuskunta tai osakaskunta ole tarkoituksenmukainen tieasioiden hoitaja.

Perusteltua on säilyttää yksityistien hallinnoijana tiekunta, mutta se voisi valtuuttaa tehtäviensä hoitamisen ulkopuoliselle taholle, esimerkiksi tieisännöintiyritykselle tai muulle yritykselle.

Päätöksenteko tiekunnassa

Lakiehdotuksen mukaan päätöksenteko tiekunnassa tapahtuisi tieyksikköjen mukaisten äänimäärien mukaan, kuitenkin siten, ettei kenenkään osakkaan äänimäärä saa ylittää 30 % kokouksessa edustettujen osakkaiden yhteisestä äänimäärästä.

Tiekunnan päätöksentekomenettelyyn tulisi olla vaihtoehto, jonka mukaan äänestys tehdään yhteisalue lain 8.1 §:n tavalla pääluvun mukaan, jos läsnä olevat tieosakkaat siitä yksimielisesti sopivat. Lakiluonnoksen 63 §:ään tulisi lisätä mahdollisuus äänestää siten, että kullakin läsnä olevalla tieosakkaalla on vain yksi ääni, jos tieosakkaat siitä yksimielisesti sopivat.

Lakiluonnoksessa nykyisen yksityistielain mukainen menettely ääni-leikkurin laskemisesta tiekuntien kokouksissa saattaa aiheuttaa ongelmia ja vaikeuttaa päätöksentekoa.

Viranomaistehtävien hoitaminen

Nykyisen lain mukaisten tielautakuntien päätösvalta koskee pääasiassa ennestään olevia tieoikeusteitä.

Raahen kaupunki katsoo, että kuntien tielautakunnat on perusteltua lakkauttaa ja siirtää aiemmin tielautakuntien käsittelemät yksityistietoimitusasiat Maanmittauslaitokselle, kuntien kiinteistörekisterin pitäjälle tai tiekunnille. Nykyisen yksityistielain mukaan tielautakunnissa käsi-

teltävien asioiden määrä on pieni ja rajanveto siitä, kenelle tieasian käsittely kuuluu, on varsin usein epäselvä, varsinkin tieosakkaille itselleen.

Osa aiemmin tielautakuntien käsittelemistä asioista voidaan siirtää tiekuntien käsiteltäväksi, jolloin niiden toimi- ja päätösvaltaa on perusteltua kasvattaa.

Yksityisteiden tai tiekuntien hallintoon liittyvät lupa-, valvonta-, avustusasiat voidaan osoittaa maakunnalliselle virastolle.

Lakiuudistuksessa perustettavaksi ehdotettu sovittelu- ja neuvontaelin voisi olla maakunnallinen, koska kunnallinen elin johtaisi nykytilanteen jatkumiseen, jossa käsiteltäviä asioita on vähän ja asiantuntemus puutteellinen.

Yksityistietoimitusten valitusasiat tulee siirtää käräjäoikeuksissa toimiville maa- ja metsätalouden oikeuksille, vaikka tämä aiheuttaa kustannusten kasvamista tieriita-asioissa. Tavanomaisiin käräjäoikeuksiin ei yksityistieasioita ole syytä siirtää, koska niistä puuttuu riittävä asiantuntemus.

Johtojen sijoittaminen yksityistien tiealueelle

Tiekunnalle ehdotetaan annettavaksi oikeus antaa lupa sähkö- ja viestintäjohtojen sijoittamiseen yksityistien varteen, jolloin tiekunta voi valvoa etuaan teknisten kysymysten osalta. Menettely mahdollistaa joustavan johtojen sijoittamisen yksityistien varteen, mutta samalla on huolehdittava siitä, että johtojen sijoittamisesta aiheutuvat haitat ja vahingot korvataan. Korvaus johtojen sijoittamisesta kuuluu maanomistajalle eikä tiekunnalle, koska tiekunta ei omista maata. Sijoittamisesta on sovittava myös tiekunnan kanssa.

Avustukset

Kunnan, maakunnan tai valtion avustus tiekunnille on perusteltua sitoa siihen, että tiekunta on järjestäytynyt, kuten lakiluonnoksessa ehdotetaan.

Linkki yksityistielakiluonnokseen:

<https://www.lvm.fi/haku?q=yksityistie>

Lausuntopyyntö.

Liite 1/5.

Hallituksen esitys eduskunnalle yksityistielaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Liite 2/5.

Valmistelija: kaupungingeodeetti Risto Karhu.

Päätösesitys (kaupunginjohtaja Nurkkala):

kaupunginhallitus

- antaa edellä olevan lausunnon liikenne- ja viestintäministeriölle yksityistielainsäädännön uudistamisesta.

Kaupunginhallitus: Hyväksyi esityksen.Otteen pöytäkirjasta oikeaksi todistaa
21.3.2017Vesa Pietilä
tietopalvelusuunnittelija